Ner 204. **ROK 1836.** **WTOREK 6 WRZEŚNIA.**

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 10. miesięczne złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Reginy Panny.

IMIONA SŁAWIANSKIE.
Jutro Drogowił.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzień i godzina	Barometr [illegible] red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
7	27" 3,''' 56[illegible]	† 1[illegible], 3	4,''' 41	Wzchodni słaby	Pogoda z Chmurami	
5 12	2, 908	† 22, 4	5, 12	„	„ „	
3	2, 573	† 23, 4	4, 73	Północny średni	Pogoda	
9	2, 479	† 17, 6	4, 75	Wschodni słaby	„	

— *Z Petersburga* 6 (18 *Sierp.*) —

Manifestem Cesarskim z d. 31 zeszłago lipca, naznaczony został nowy zaciąg rekrutów, po pięciu z tysiąca. Zaciąg ten stanowiący wyjątek od istniejącego prawidła, podług którego cesarstwo dzieli się na dwie strefy czyli połowy, będzie powszechnym dla wszystkich gubernij prócz Gruzyi i Bessarabii i ma się ukończyć w roku bieżącym.

G. C. W

— *Z Terżyszcz* (Tryjest) 25 *Sierpnia.* —

Zawinęła tu turecka fregata mająca na pokładzie tureckiego posła udającego się do Wiédnia jako na miejsce swego przeznaczenia.

Listy kupieckie tu nadeszłe wspominają o spisku knowanym na życie Sułtana, ale wiadomość ta dotąd nie potwierdza się i zdaje się z tąd pochodzić, że sułtan chroniąc się przed morowém powietrzem, przeniosł się do pałacu swojej córki, która przed niedawnym czasem przez jednego z jego baszów zaślubioną została.

G. P. S.

— *Z Londynu* 23 *Sierpnia.* —

W zeszłym roku spotrzebowano w Anglii 6,640,533 galonów wina.

Według listów z Lisbony daty 9 z. m tak rząd jako i naród zajmował się wypadkami hiszpańskiemi, których dalszego rozwinięcia z niecierpliwością oczekiwano. Zwołanie Kortezów na 15 sierpnia naznaczone królowa odłożyła do 11 września.

W tych dniach odpłyną nowe posiłki dla legii angielskiéj wraz z obuwiem, odzieżą i innemi potrzebami dla całego korpusu jenerała Evansa.

G. P. S.

— *Z Paryża* 18 *Sierpnia.* —

Jedna z gazet donosząc o wypadkach w San Ildefonso, powiada: »Wypadek ten wywarł na tutéjszy barometr polityczny wpływ stanowczy; ile tylko widzieć można, niemało już w téj mierze zdaje się być zrobionego, ale to co się jeszcze zrobić może, musi tém więcej zaostrzać umysły i dla tegoto po długiéj obojętności politycznéj, jesteśmy nareszcie świadkami ważnego poruszenia na oceanie który wszelkie żywioły życia ludzkiego unosi.«

Donoszą z Calais, że w tygodniu upłynionym przejechało tamtędy 1662 podróżnych w 24 powozach i z 19 końmi. Nie liczą się do tego podróżni jachtów i w okrętach sygnałowych, przezco wyrosłaby ich liczba ogólna, najmniéj do 1800. Tym sposobem przebywa dziennie po 240 do 250 osób obcych przez Calais; mnogość cudzoziemców niesłychana dotąd w tém mieście. Jeżeli daléj tak się wzmagać będzie jak teraz, zwłaszcza przy zamierzonych kolejach żelaznych między Londynem, Paryżem i Bruxellą, kto wie, może potém będzie na dzień tyle tysięcy cudzoziemców w Calais, ile ich dzisiaj set liczemy.

— *Dnia* 20 *Sierpnia.* —

Słychać, że wyszło rozporządzenie ministra wojny, iz odtąd corok wszystkie pułki zmieniać będą załogi swoje.

Departament Korsyki otrzymał już upoważnienie na wystawienie pomnika Napoleonowi w rodzinnem jego mieście. Będzie to słup granitowy z posągiem podobnym do tego jaki stoi na kolumnie Vendome. Na opędzenie kosztów ogłoszono już składkę, na czele któréj znajdują się podpisy króla i xięcia Orleans. Są tam także ze znakomitszych nazwiska następujące: xiąże Dalmacyi, marszałek Lebau, hrabia Montalivet, jenerał Sebastiani, xiąże Bassano, xiąże Padwy, hrabia Rabuteau i wiele innych. Rada główna departamentu Korsyki, uchwaliła na ten przedmiot 30,000 fr., takaż rada departamentu Sekwany 5000 fr. Za przykładem téj ostatniéj pójdą bezwątpienia wszystkie rady departamentowe.

Revue des deux Mondes w uwagach swoich nad mową p. Guizot, mianą w czasie ofiarowanego mu bankietu przez wyborców w Lisieux, tak się między innemi wyraża: »Mowa ta jest pochwałą systematu *juste milieu* zwanego, pochwałą polityki 13 marca, polityki Kazimierza Périer, polityki 11 październik, polityki pana Guizot, polityki przyjaciół p. Guizot, polityki królewskiéj, polityki narodowéj. Pan Guizot nigdy nie był obfitszym w pochwały. A jednakże śród tych uczonych wysłowień i wymuszonych kadzideł, przebija się myśl; myśl godna szczególniéj uwagi, że Ludwik Filip w podobnych dzisiaj co Henryk IV na początku 17 wieku, znajduje się okolicznościach; że to samo wypełnia posłannictwo, że zatem nie masz nic niepodobnego, ażeby podobnemu nie uległ losowi.

W Barcelonie była spokojność do dnia 9 sierpnia, chociaż wiedziano o zmianach w Maladze i Saragossie. Jenerał Mina wydał odezwę do Katalończyków, w któréj upomina ich ażeby aż do zebrania kortezów, spokojnie się zachowali, ponieważ jak się wyraził: bez porządku i spokojności, nie masz ani obywatelskiéj ani prawéj wolności.

— *Dnia* 21 *Sierpnia.* —

Jedna z tutéjszych gazet powiada: »Nazwiska nowych ministrów hiszpańskich są wcale mało znane, co jest powodem że mniemają w Madrycie, iż dłużéj nad dni 14 utrzymać się nie potrafią. Pan Calatrava był ministrem kortezów w 1823 roku i on towarzyszył Ferdynandowi VII do Sevilli, któratо okoliczność zdaje się być złą dla królowéj Krystyny wróżbą. Pan Ferrer był członkiem ministerstwa skarbu za Mendizabala; jenerałowie Seaone i Rodyl obstają za ustawą 1812 roku, ale poprawioną czyli nanowo przejrzaną. Zadziwi wszystkich, że na liście ministrów nie figurują nazwiska ani Mendizabela ani Arguellessa. Niewiadome są jeszcze szczegóły układów na zasadzie których utworzyło się nowe ministerstwo, zdaje się atoli, że Mendizabal nie wstąpił teraz do gabinetu dlatego, że uważa go za tymczasowy, Arguelles zaś dlatego, ażeby należeć do rewizyi ustawy któréj jest twórcą.» G. C. W.

— *Dnia* 24 *Sierpnia.* —

Dziś rozeszła się pogłoska, że p. Thiers z panem Sauzet i jeszcze trzecim kolegą, mieli wystąpić z ministerium; ich następcy dotąd nie wiadomi.

Journal des Debats donosi: Nakoniec odebrano szczegółowe doniesienie o wypadkach w Madrycie zaszłych w skutku powstania w

Ildefonso zrobionego za konstytucyą z 1812 r.; i tak kończy: teraz wróciła spokojność, naród uwielbia królowę rejentkę, nazywając ją matką swoją i jest gotów ponosić wszystkie ofiary, w obronie swobód kraju i praw tronu.«

Dowiadujemy się w téj chwili, że w całéj Katalonii i Barcelonie konstytucya z 1812 r. na rozkaz Miny ogłoszoną została. G. P. S.

— *Z Madrytu* 15 *Sierpnia.* —

Królowa rejentka wydała pięć postanowień dotyczących zmian w rządzie zaszłych w skutek ogłoszenia konstytucyi z 1812 roku. C. P. S.

— *Zürich* 18 *Sierpnia.* —

Nouvelliste Vaudois donosi że jenerał Haxo dowódzca korpusu inżynierów i inspektor jeneralny wszystkich twierdz we Francyi, objeżdżał niedawno zachodnie granice Szwajcaryi. Podróży téj przypisują cele wojskowe. G. C. W.

— *Z Bern* 19 *Sierpnia.* —

Niektóre kantony odmówiły swego przyzwolenia, inne nadesłały je warónkowym sposobem, a jeszcze inne przyjęły uchwałę kantonu prezydującego względem wydalenia wszystkich emigrantów politycznych z całego obwodu Szwajcarskiej Rzeczypospolitéj.

Xiążę Montebello poseł francuzki przy związkowym rządzie szwajcarskim zaskarżył redaktora dziennika »*Nouvelliste Vaudois*« o artykuł obrażający króla francuzów. Okoliczność ta tu dotąd nie prachtykowana może ważne za sobą pociągnąć skutki. G. P. S.

— *Stambul* 3 *Sierpnia.* —

Przed kilkoma dniami miało tu miejsce małe zaburzenie, podczas gdy portret sułtana wystawiono w koszarach przy wystąpieniu całéj załogi. Żołnierze od marynarki, nienawistni wszelkim nowościom, chcieli tę uroczystość przerwać, lecz przywrócono porządek, winniejszych ujęto i najprzykładniej ukarano.

— *Dnia* 6 *Sierpnia.* —

Sułtan nie przestaje udzielać portretów swoich do różnych koszar, co lubo jest z pozoru rzeczą małoznaczącą, zasługuje wszelako na uwagę z tego względu, że muzułmanie mają religijny przesąd i odrazę przeciwko wszelkiego rodzaju obrazom.

Od dni kilku obiegają pogłoski względem zmian dyplomatycznych; zdaje się, iż urosły jedynie ztąd, że niektórzy członkowie ciała dyplomatycznego, jak n p. admirał Roussin, pan Buteniew i hr. Königsmark, udają się na urlopy.

W stanie zdrowia stolicy, nie zaszła żadna ważna odmiana. W Magnezyi ustało powietrze morowe, ale, jak słychać, pierwéj 15,000 ludzi sprzątnęło.

Flota angielska na Archipelagu otrzymała wzmocnienie, a francuzka niezadługo tamże spodziewana. G. C. W.

ROZMAITOSCI.

Sławny poeta Göthe tyle ujmujący w posiedzeniach, pomimo podeszłego wieku, wielkim będąc czcicielem płci pięknéj; gdy na pewnym wieczorze jakiejś prześlicznéj damie bardzo wiele grzeczności oświadczył, w godzinę późniéj przeszedł blizko owéj damy nie spojrzawszy na nią. »Czy tak, panie Göthe,« zawołała dama, »cóż ja mam sądzić o pańskich grzecznościach, któreś mi wynurzył, a teraz przechodzisz nie spojrzawszy na mnie« »Ach pani!« zawołał Göthe, »gdybym na panię spojrzał, pewnobym nieprzeszedł.«

W Hessen Darmstadt wznowiono prawo, że żadnemu żydowi niewolno pozywać nikogo do sądu o pieniądze, jeżeli nie udowodni że nie jest lichwiarzem.

Dziennik nauk lekarskich, w Anglii wychodzący, zawiera ciekawe odkrycie p. Spilsbury. Doktor ten utrzymuje iż od 15 miesięcy doznał zbawiennych skutków na chorych swoich dotkniętych suchotami, zalecając im aby co dzień przez pół godziny nacierali piersi, plecy i boki słoniną. Z czterech chorych, którzy już od 9 miesięcy zostawali w suchotach, dwóch zupełnie wyzdrowiało. Inny doktór, poszedł za przykładem p. Spilsbury i wykurował tymże sposobem osobę od

19 miesięcy suchotami zarażoną. Kaszel i krztuszenie się znikło zupełnie, a wolny oddech i siły zupełnie wróciły. Pan Spilsbury wpadł na ten sposób leczenia zastanawiając się nad okolicznością że rzeznicy i inne osoby, które z mięsem i tłustością mają do czynienia, bardzo rzadko w suchoty wpadają.

Pan Schmidtbauer, dawniej oberżysta w Monachium, wynalazł nowy wóz poruszający się za pomocą siły mechanicznéj zdolny zastąpić dostatecznie wozy parowe. Za ten wynalazek ofiarują mu z Anglii, jak słychać, 200,000 złr. Buduje on właśnie pierwszy powóz według swego pomysłu i utrzymuje, że na nim, niepotrzebując więcej nad kilka miar wody i 1 miarę oleju, odbędzie w 4 godzinach drogę z Straubing do Monachium.

Ważne odkrycie dla piwowarów.

Pod tym napisem, umieścił Tygodnik rolniczo-technologiczny w N. 34, następujący wyjątek z chemii organicznéj pana Raspail, jednego z najpierwszych chemików dzisiejszego czasu: »Nie same tylko główki pyłkowe chmielu mają własność udzielenia piwu smaku chmielowego, bo wszystkie części liściowe rzeczonéj rośliny, a nawet i łodygi, są napełnione tym aromatem tak poszukiwanym. Znaleziono go również we wszystkich częściach świeżych konopi, które, w przypadku braku chmielu, mogą z korzyścią zastąpić go przy robocie piwa.«

W Paryżu otrzymano z Ameryki kilka ziarn podobnych do grochu zielonego, rośliny z rodzaju *Nelumbium*. Piękna ta roślina zwaną jest przez mieszkańców kukurydzą wodną; rośnie w strumieniach, a liście jéj unoszą się nad wodą. Jestto najpiękniejszą prawie rośliną w Ameryce; rośnie obficie w okolicy Cartientes. Kwiat ma biały, wspaniały z jasna zielone, okrągłe, wielkości grochu, białe i mączyste wewnętrze. Używają ich do robienia chleba, a w czasach nieurodzaju mieszkańcy niemi tylko się żywią.

Zeszłego lata zasiano w Berkshire nowy rodzaj Raygrassu, który zdaje się zasługiwać na uwagę gospodarzy wiejskich. Jestto bardzo wczesna trawa i jeżli na ciepłym gruncie zasiana, tyle wydaje pożywienia, ile najlepsza łąka skrapiana. Trawa ta ma tyle słodyczy w sobie, że zające z najodleglejszych okolic przybiegają paść się na niéj. Można ją siać pomiędzy rzepą i grochem na wiosnę, a w tém największą korzyść przynosi, bo daje najobfitsze pożywienie dla bydła o tym właśnie czasie, kiedy paszenie jest najtrudniejsze i w takiéj porze, gdzie rolnik nie ma żadnego dochodu. G. C. W.

O jeniuszu. — Do bardzo fałszywych wyobrażeń i do niewyrozumień, z których się otrząsnąć należy, policzyćby można to powszechne zdanie, że jeniusz, podobnie jak niewinność, nic o swojéj wartości nie wié. Jeniusz tém samém, że jest jeniuszem, natychmiast pojmie swoje stanowisko, i to na którém drudzy stoją; nie masz nic ukrytego przed nim, a tém bardziej tego, co wnim się mieści. W ogóle cóż jest jeniusz, jeźli nie duch przenikający wszystko? a nie, jak wielu sobie wystawia, jakieś cudowne o sobie niewiedzące machinalne głupstwo, które podług nich pobudziło Homera i Pindara, że w konwulsyjnych natchnieniach, jak »Jasnowidząca z Prevost,« tyle bozkich potworzyć mieli płodów. R. L.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 4 do dnia 5 Września.

Bachmann Henryk, Łukowski Stanisław, Nowakowski Tomasz, Podgórski Jan, Trzetrzewińska Helena, Kubiczek Jakuób, Lettow Henryk, Frank Jakób, Lemański Józef, Srednicki Ludwik, Jorden Jan, Gutenberg Saul, Tarczewska Henryka, Brüner Salamon, z Polski; Przychocka baro. Beer Izrael, Müller August, Janich Fryderyk, z Galicyi; Tromelt Ernst, Oppermann hr, Schibart Adam, Scharff Beniamin, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Bolerman Michał, Nowielecki Felix, Neuwirth Józef, do Galicyi.